

ELS FORNS DE CALÇ

QUÈ SÓN ELS FORNS DE CALÇ?

Els forns de calç són unes cavitats excavades en un marge abrupte, de forma troncocònica, d'una amplada variable i d'una alçada que era sempre la del marge escollit. La seva funció era obtenir la calç mitjançant la fosa de la pedra. El fet d'estar en un marge o pendent facilitava la col·locació de les dues boques de que consta un forn. Una en la part inferior per on el calcinaire controlava el foc, i una altra en la part superior per on es carregava el forn. Alhora, en estar semi enterrat, les terres del voltant l'aïllaven i mantenien la temperatura interior durant la cocció. Aquestes construccions estaven sempre al costat d'on s'extreia la pedra calcària i del bosc per tal d'obtenir els elements necessaris per la combustió.

COM FUNCIONAVEN ELS FORNS DE CALÇ?

El procés de la fabricació de la calç començava a la pedrera. Els homes esmicolaven la pedra i la transportaven fins l'esplanada superior del forn. A l'interior, el margener col·locava les pedres més grosses en la part inferior i anava construint una paret de pedra seca fins tancar-la amb una falsa volta. A continuació començava la càrrega del forn amb pedres de totes mides fins emplenar-lo. Es tancava el forn amb grava petita (replom) i, seguidament, es tapaven tots els forats amb calç amarada, menys pels costats per deixar una corona per tal de que surtis el fum. La part inferior del forn s'omplia de llenya, fusta, matolls, bardisses etc. que proporcionaven flama per a la cocció. Una vegada finalitzada la construcció del forn, començava la cuita i s'encenia el forn per l'obertura inferior. Sempre hi havia un home, dia i nit, vigilant i alimentant el foc, operació que podia durar una setmana. Per saber si la pedra estava cuita s'havia d'observar el fum. Quan començava la fornada sortia fum negre, però al final de l'operació aquest es tornava groguenc, llavors es tapaven les dues obertures (superior i inferior) per ofegar el foc i es mantenia així

durant dos dies. Finalment es desmuntava el forn i s'extreien les pedres transformades en calç.

QUINS USOS TENIA LA CALÇ?

En la construcció, la calç es barrejava amb sorra i aigua i servia com aglomerant per arrebossar o estucar les façanes dels edificis. També s'utilitzava per desinfectar els pous i basses. En l'agricultura s'emblanquinaven els arbres fruiters per tal de protegir-los dels insectes. Un altre ús era per emblanquinat el paper.

PRINCIPALS FORNS DE CALÇ EXISTENTS A SUBIRATS

Al nostre municipi n'hi ha molts; els més importants podrien ser: el forn del Telègraf, de Cal Félix, del Collet, dels 3 ponts, del Pago, de Cal Senyoret, de Casablanca, de Torre Ramona, de la Bardera (restaurat per l'Ajuntament), de Cal Xicu... i uns quants més.

CESUB